

ALBINA

Prenumeratiuni se facu la toti dd. coorespondinti si nostri, si de a dreptulu la Redactiune Stationgasse Nr. 1, unde sunt a se adresá si coorespondintiele, ce primescu Redactiunea, administratiunea sau speditura; câte vor fi nefrancate, nu se vor primi, éra cele anonime nu se vor publica.

Pentru anunturi si alte comunicatiuni de interesu privat — se raspunde câte 7 cr. pe linia; repetitiile se facu cu pretiu scadutu. Pretiulu timbrului câte 80 cr. pentru una data se antcipa.

etiulu de prenumeratiune,

pentru Austria:

pe anu intregu 8 fl. v. a.
diimetate de anu 4 fl. v. a.
patrariu 2 fl. v. a.

pentru Romania si strainetate:

pe anu intregu 12 fl. v. a.
diimetate de anu 6 fl. v. a.

TELEGRAMME.

Sibiu, 12 sept. n. 5 óre 10 min. d. m.

Nu fora base se combina si Babesiu exprima alaltaieri sér'a, intr'unu toastu la banchetulu ce *Macelariu* dete pentru 48 de persóne, in gradin'a metropolitana, cumca la alegerea metropolitulu au contribuitu 33 dintre 54 voturi archidiecesane; 27 dintre 28 din dieces'a Aradului; 16 dintre 26 din dieces'a Caransebesiului, — va se dica, maioritata insemnata a tuturoru partiloru constitutive.

Parintele *Popasu* intruni 9 voturi din archidiecesa, 10 din dieces'a sa si 1 din dieces'a Aradului. — Cele 10 voturi date la necandidatu, se credu a fi din archidiecesa.

Alegerea, macar cá iniciativ'a fu a partidei natiunali, este meritulu tuturoru celoru binesemitori, tienendu contu de imprejurari. Ieri Congresulu in corpore felicitá pre noulu metropolitu

Sibiu, 12 sept. n. 9 óre 30 min. sér'a.

Alesulu archiepiscopu si metropolitu este deja introdusu in functiunile bisericesci, prin ce doliulu a incetatu. Deputatiunea congressuale de cinci — in persónele domniloru *Mironu Romanu*, *Bologa*, *Puscariu*, *Sigismundu Popoviciu* si *Floca* — a plecatu la Maestatae Sa regele cu representatiunea pentru intarire. Reportulu detaitu catra „Albina,” éri intardiatu, urma astadi.

Babesiu.

Pesta, in 13 sept. n.

Dumnedieulu magiariloru — dupa traditiunile stravechie magiare si chiar dupa cantecele bardului natiunale magiaru si dupa credinti'a magiaroniloru, poporul magiaru este creatu si tramisut din pustiele Asiei de unu Ddieu cu totulu deosebitu de alu celorlalte némuri, éaci ei, magiarii, intru tóte trebue sé uibe ceva apartu — asia dara Ddieulu magiariloru a grigitu, ca Magiaria puruia sé fia inlantru neliniscita si neparamita de catra insisi ffi sei cei alesii.

In consciinti'a disparetoriului loru numeru si a nevitatiunii loru natiunali, magiarii preste totu, fora deosebire de partida, straduescu din tóte poterile loru si cu midilóce permise si nepermise si chiar antilegali, a innainta si cultivá magiariamulu, prin subventiuni de statu, éaci — in precumpeninte mesura din averea popóraloru nemagiare, si chiar prin persecutiunea si uciderea materiale si morale a tuturoru eleminteloru nemagiare. Numai modulu in actiune si alu aplicariii midilóceloru de stirpire a acestora, face diferentia intre domni magiarii, intre guvernamentali si opositiunali. Aceia, mai rutinati si mai experti éandu, sunt ceva mai rezervati intru executarea planului d'a magiarisá tóta t'ra, si numai cu incetulu si cu o finéti óresi-care diplomatica intindu ratiunea magiarismului, sciindu cá: „cu incetulu se face otietulu.” Cesti din urma, opositiunali, in orgoliulu loru natiunali au perdutu capulu si provóca in modu brutale pe tóte popórale nemagiare din t'ra, la lupta de rasa continua, pre viésari si mórte. Au dóra ce alta va se dica *Federatiunea magiara regnicolara*, éa deca asociarea tuturoru magiariloru, a carei devisa este, dupa statutele substergute ministeriului, a innainta la tóte ocaziunile, pururia si pretotindencia, cu tóte posibilele midilóce, interesele elementulu magiaru; si — a respandí spiri-

tulu magiaru pana la marginile tierii, si a-lu face accesibile pana si in cea mai misera colibióra a ori carui locuitoru din Ungaria, — ce alta, intrebámu, va sé dica acea intovarisire a tuturoru magiariloru, de cátu o provocare insolenta a magiariloru catra nemagiarii, si aprinde-rea facilei de ura natiunala si frecári sociali?!

Ministeriulu prevedindu urmárele funeste ce aru urmá din intarirea legale a unei astfelu de factiuni magiare pré obrasnice, a respinsu statutele, moti-vandu cá: „Prin acésta „federatiune magiara regnicolare”, s'ar provóca si popórale nemagiare, a infintiá asemene „federatiuni,” cu asemene scopuri, prin ce s'ar nasce frecári si miscaminte subsepar-tórie de statu. Apoi — adause ministerulu de interne, constatandu in contra vointiei sale ceea ce a afirmatu acésta foia si tota opusetiunea natiunala, cumca mobilulu si ratiunea ultima a legiloru create in parlamentulu magiaru este susti-nera si desvoltarea intereselor magiaru si magiarisarea elementelor nemagiare — „apoi” — adaus ministerulu — „de scopuluce „federatiunea magiara regnicolare” si-a prefíptu” — adeca magiarisarea sistematica a tóta tier'a — „este deja grigitu prin legi, si mai alesu prin legea de la 1868!”

Mai vreti alte probe despre ostilitatea guvernului in contra nóstra, domniloru deakisti romani si renegati?! — Poftiti mai eclatante dovedi despre simonimitatea principiale, in privinti'a natiunalitatiloru, a opositiunii magiare cu deakistii, domniloru romani cari aderati opositiuniloru magiarii?! Unu „dicu” a *Ddieului magiaru* sunt ei pre capulu nostru. „Barbari moderni” sunt ei, si unii si altii. —

„Francia e redata siesi.” Acest'a este cuvintulu de introducere la articlii ce scriu diariale franceze si straine, amice Franciei, din indemnulu eliberárii teritoriului intregu de ocupatiunea nemtiésca. In 5 sept. n. Francia impliní pana la unu cruceru grelele deobligaminte de desdaunare de resbelu, ce in timpulu fatale luá asupra-si facia de brutallulu invingetoriu némtiu. *Cinci mii de milióne* plati éa Germaniei intr'unu restimpu cu multu mai scurtu, de cátu ce se stipulase in tratatulu originale de pace, in 5 sept. versandu cele din urma 263 de milióne, ce mai detoriá, in visteri'a statului nemtiescu. Astfelu Francia este cu totulu eliberata si redata siesi, nici unu némtiu ne mai aflandu-se pre roditoriulu, dulcele si sacruulu ei pamentu.

Pre langa acésta imbucuratória fapta ne mai mangae si sperantiele ce din in di se nmultiescu intru intemeierea Republicei si democratiei, si intru sterpirea totale si pentru pururia a Monarchiei si Ultramontanismului in Francia.

Arangiatorii fusiniei adeca au veritu in aprigu confictu cu Bonopartistii cari, precum de repetite ori amu afirmatu, mai bucurosu — se 'ntielege de sila, s'aru supune Republicei, decátu unu monarchu din sinulu celoru late familii pretendinte de tron. „*Aut. Caesar, aut nihil*” — li este parol'a. Apoi fusionistii, adeca Orleanistii si Legitimistii, inca nu se 'ntielegu intre sine; ba in timpulu din urma s'au incaeratu de peru si nu se dau unii altora. Facia de acésta confusiune si cértá, in cas'a dusimani-loru, se bucura si se 'ntaresce alu treile: *Republic'a* persecutata. —

Despre Spania érási avemu sé nó-támú o schimbare de guvernú, insa cu perspective pentru regenerarea tierii: *Castelar* a revenitu la potere, si inca la suprem'a potere a unu statu. *Salmeron*, capulu esecutivei de dóne luni, in acésta calitate a desvoltatu multa energia si resolutiune in contra *Carlililoru* si insurgentiloru, si cu braciú tare a sustienu ordinu si pacea publica, unde n'a fost turburata inca; dar' fiindu din principiu contra pedepsei de mórte, care insa in impregiurárele desolate in cari se afla astadi Spania, a devenitu o necesitate absoluta intru nabusirea soldatiloru rescólati, a cesu loculu lui *Castelar*. Acest'a desi pan'acuma inca contrariu pedepsei de mórte si idealistu intru totu sufletulu seu, intru atât'a 'si inbesce patri'a, incátu sacrificá principiulu, pentru carele dóne dieci de ani a luptatu cu farmecatóri'a si poteric'a si elocintia, 'lu sacrificá insa intru mantuirea patriei sale. —

Salmeron s'a alesu de presedinte alu Cortesiloru si cu ocaziunea alegerii sale provóca maioritata a spriginí cabinetulu lui *Castelar* intru tóte actiunile lui. Prin acésta armonica lucrare si prin poterea dictatoriala ce se acordá lui *Castelar*, se spéra devingerea totale si definitiva in scurtu timpú a *Carlililoru* si a insurgentiloru.

Decursulu congresului electoralu alu bisericei greco-rosaritene natiunale romane din Ungaria si Transilvania.

(Respunsulu dlui *Iacóbu Bologa* la alocutiunea comisariului metropolitau Parintelui eppu *Procopiu*. — Continuarea si incheierea reportulu din nrulu precedentu.)

Pré santite parinte Episcópe!
Maritu Congresu!

E unu ce magulitoriu, e unu ce magaitoriu, e unu ce insufletitoriu, ce ne intrunesce astadi in acésta santa biserica: prim'a esserciare a unuia dintre cele mai esentiale, dintre cardinalele drepturi ale santei nóstre mame biserice, a dreptulu de a ne alege capulu nostru bisericescu, pe archiepiscopulu si metropolitulu Romaniloru de religiunea gr. orientala din Transilvania si Ungaria, a acelu dreptu, domniloru, pe care protoparinti nostri l'au intrebuintiatu pana la anulu 1700, éri urmatorii loru au insetatu dupa elu cu noi dimpreuna *pana bine curundu, pana adí*.

Ar trebui deci, domniloru, sé saltámú de bucuria, pentru cá dupa atátia ani amari noi suntemu fericitii aceia, cari ne incredintiamu a face intrebuintiare de acestu dreptu, fora de care nici vorba nu ar poté fi de *autonomi'a* si de *prosperarea* santei nóstre maice biserice. —

Si totusi — pare-mi-se, domniloru, cá fetiele nóstre nu exprima bucuri'a, de carea salta inimele. — Nu, domniloru, pentru cá acelu, care ne resuscitá, ne recascigá acestu dreptu, *absentédu* din mediloculu nostru, si pentru cá *chiar* absentarea acésta ne dá ansa la prim'a lui esserciare!

E inprospetatória de dureri, de rane, domniloru, — dar totu deodata si adevérata icon'a ce tooma ne infatiosá pré santi'a Sa parintele episcopu conducatoriu alu acestui congresu natiunali bisericescu, despre pré trist'a stare, in carea se aflá, preste totu si in parte, sant'a nóstra maica biserica inainte de a se ivi *acelu* pe terenulu biserice gr. or. romane din Ardélu, care dupa unu pré lungu timpú a suferintieloru, a lipsirei ei de drepturi, *mai antalu* a cugetatu la revindecare a acestora.

S'a fost rapitu, domniloru, — precum am mai diu si am mai demonstratu si cu alte ocaziuni — santei nóstre maice biserice chiar

si dreptulu de a-si manifestá solemnulu existinti'a sa; de a grigi ea insasi de sine: va se dica, de a se organizá conformu asiediminteloru sale si de a se administrá de sine si prin sine, dupa propriiele sale legi canonicé; deveni espusa sant'a nóstra maica biserica influintiei si volniciei straine, si, intrerumpendu-se sinodalitate, 'si perdú védi'a si poterea sa, si cu ea é o mare parte a fiiloru sei, mai nainte credinciosi. (Voci: „Asia e!”)

Pre celu ce ar dubitá despre adevérulu celoru immediatu dise, l'asi rogá, sé cetésca macar numai cele diece punote din „*Instructiunea*” reposatului episcopu *Moga*, si se va convinge pre déplinu despre cumplit'a impi-lare a bisericei nóstre, si despre durarea aceste impilári pana bine curandu, candu veni marele arhieru *Andreu*, si spriginutu de toti credinciosii sei fi sufletesci, o mantul de acésta impilare, recascigá perdetule drepturi, i redede total'a i independintia si libertate, si apoi — desbracandu-se elu pre sine insusi de aceea, de ce putieni moritori se potú deslipi, *de amórulu propriu*, de *domniea solitara* preste altii, de altmintrenea atátu de incantatória, o organizá cu noi dimpreuna asia, incátu acum — multiamita a totu puterniculu Dumne-dieu! — se administra ea de sine si prin sine.

O aparitiune acésta, domniloru, carea ni-a insuflatu celu mai adencu respectu catra producatoriulu ei, éra acuma ne strabate inimele de dorere, cá acelu ni-a parasitu si cá acuma nu ne potemu adresá lui cu altu-ceva, decátu cu esprimarea sincerei marturisiri, cá *i vom pastrá in voci memóri'a*; cá nu vom incéti nici odatá *si recunóscu* cu multiamita *fiescu mantuitórié fapte*. Repetiendu deci intim'a nóstra oftare, ca sé-i fia tierin'a usóra, constatu si intarescu adevérulu tuturoru acestora, ce binevoi a rostí pré santi'a Sa, parintele episcopu conducatoriu alu acestui maritu congresu, despre trecut'a si present'a stare a bisericei nóstre, despre activitatea marelu nostru arhieru *Andreu* si despre rezultatele ei, precum si despre recunoscinti'a ce datorimu si dámu acestui mare barbatu, si sum securu, domniloru, cá facu acésta constatare cu deplinulu domniloru Vóstre consentimentu. (Voci: „da.”)

Dar totu in perfectulu acordu cu toti membrii acestui maritu congresu, cutediú a afirmá, cá tóte nisuintiele, tóte opintirile re-suscitatoriului drepturiloru nóstre bisericesci si ale fiiloru sufletesci ar fi fost zedarnice, daca Maiestatea Sa, pré inaltiatulu nostru monarchu, nu s'ar fi induratu si spre noi, pururea credinciosii sei Romani greco-orientali; nu ar fi sanctionatu inarticularea bisericei nóstre ca biserica independinte, si nu ar fi intaritu statutulu nostru organicu, bas'a mi-cáriloru nóstre bisericesci. Nu vomu fi deci nici odatá in st. re, de a multiamí de ajunsu si dupa cuvinti'a Maiestáti Sale, pentru grati'a si bunatatea, carea se indurá a revársá asupra nóstra, ci vomu transplantá credinti'a si loialitate, prin carea au escelatú spre fal'a nóstra protoparinti nostri, demonstrand'o prin fapte casei domnitórie absburgice, si carea i-o datorimu si i-o pastrámú si noi cu tóta scumpetatea, — vomu trans plantá-o — dicu — in inimele copiloru nostri, dela carii o vor eredi ai lorú; éra acuma vomu dá repetita espresione ferbintiá nóstre dorintie ca: „*sé tráiescu Maiestatea Sa Imperatulu, Regele si Marele Principe alu Transilvaniei, Franciscu Iosifu I.*” (Frenetice „*sé tráiescu!*”)

„Isvorulu bunatátiloru é deci, Domniloru, inim'a cea buna a Maiestáti Sale, éra factorulu principálu, revindecatoriulu drepturiloru, de care ne bucurámú adí, e neuitáverulu nostru arhieru episcopu si metropolitu *Andreu baronu de Siaguna*, adormitu in domnúlu! —

Revocându-mi în memoria faptele și spectatoriunile acestui mare barbatu, me ocupă în momentu cu deosebire o exclamare a densului, făcută imediatu după ce se încuviinția înființarea metropoliei noastre, la care cu permisiunea domnilor vōstre Vi tragu atențiunea:

„Me dōre“ — dise dinsulu — „me dōre tare, cā nu s'a satisfacutu pe deplinu legei bisericesci, și nu s'au încorporatu, după întele-sulu ei, toti Romanii din monarchi'a Austriaca, prin urmare și cei din Bucovina, unca și aceleia metropolie greco-orientale romane, și cā episcopulu acestora a sciutu împedcā realizarea acestei nișuinte legale; me bucuru inșă, cā în Ungaria s'a aflatu unu episcopu, care cunoscendu și respectandu legea bisericesca, și dorindu binele Romanilor, s'a învoitu la o asemenea încorporare, și asia am capetatu episcopie sufragane; altmintrenea, ni se permita reînființarea metropoliei numai pentru Ardelu.“ (Voci: „e adevēratu.“)

Astu modu s'a facutu legatur'a bisericesca de atāt'a însemnotate și de atāt'a folosu, între Romanii greco-orientali din Transilvania și între Romanii greco-orientali din Ungaria și Banatu. —

Sē credemu, domnilor, cu tōta tari'a sufletelor nōstre în nedisubilitate a acestei legaturi a nōstre; sē o cultivāmu din tōte poterile nōstre, și sē o pastrāmu ca lumin'a ochiloru nōstri, binecuvēntandu totu deodată și pre acelu episcopu, care a usiuratu realizarea ei; ēra de alta parte sē sperāmu cā dōr-dōr va succede și colorialti frati de unu sang și de o limba cu noi din monarchi'a austriaca, a intrā și ei în acēsta legatura a nōstra bisericesca. (Voci: „Asia sē fia!“)

În fine veniti, domnilor, ca sē promitemu prē santiei sale parintelui episcopu și conducatoriu alu congresului, cā noi toti vom cantā a coresponde detorinției nōstre pre sente, conformu legiloru bisericesci citate de catra dinsulu, cari ne oblēga. —

În urma sē rugāmu pre atotu puternicul Dumnedieu, sē ne ajute, ca sē alegemu de capu alu bisericeii nōstre, unu parinte adevēratu. —

Asia sē fia!!! —
Acestu respunsu, la oratiunea de deschidere, a fost primitu prē bine din partea congresului, și cu unu unisonu: „asia sē fia.“
La provocarea presiului presentara apoi nou alesii deputati din tōte trei diecesele — credintionalele lor.

Facendu dlu Babesiu acū o propunere — dlu Al. Mocioni facū atentu congresulu, ca acēsta mai antaiu sē se constituē, cāci numai după aceea se potu face propuneri și se potu luā decisiuni. —

Dlu Besianu doreșce, ca mai înainte de tōte sē se constate, dacă e de facia numerulu necesariu de membri, adeca majoritatea absolutu din 120 de deputati. —

Dlu Hodosiu inca vorbēșce în acestu sensu și dādu-se list'a membriloru spre citire prin notariulu inter. Rosiescu, se constata cā majoritatea absolutu din membrii congresului e de facia. —

Acuma se pasiesce la constituirea Congresului și se alegu de notari din cleru protopopii: I. Andreieviciu, I. Popescu și P. Suciū; ēra dintre laici: Timoteu Miclea, Moise Branice, Ioane Lengeru, George Popa, Toma

Rosiescu și M. Besianu. Cestu din urma de notariu generalu. —

Din acēstia dlu T. Rosiescu are de a duce protocoalele, ēra dlu I. Lengeru de a însemnā pre cei ce se însinua la cuventu.

Dupa acēst'a presiulu dechiara Congresulu de constituitu. Acū se pasiesce la alegerea comisiei verificatorie, carea la propunerea dlu I. Macelariu se compune din acei deputati ai Congresului, cari au fostu membri în comisiunea verificatorie la Congresulu dela anul 1870, suplinindu-se prin altii numerulu celor absentii.

Se alegu deci în acēsta comisiune protopopii: Petricu, Tieranu și Pesteanu, și laicii: I. Parasciuvu, I. Orbonasiu, I. Fasieu, P. Cermena, V. Popoviciu și G. Ardeleanu.

Dlu Babesiu revine acuma la propunerea sa de mai înainte, carea suna: „Comisiunea verificatorie sē verifice, afora de membrii noui alesi, și pre acei deputati, cari s'au alesu inca pentru Congresulu dela 1870, inșă absentandu, nu s'au verificatu inca.“

Se primesce. —
Venindu la rondu alegerea comisiei scrutinatorie, presiulu propune de membrii pe dd. Ant. Mocioni, prot'a I. Metianu și dlu P. Cosma. Se primesce. —

Urmēdia acuma referatulu consistoriului metropolitanu, punendu-se urmatōriile trei acte pre mēs'a congresului: „Raportulu despre alegerea dlu I. Diamandi;“ „Raportulu despre trei alegeri nōue din dieces'a Caransebesiului;“ „Protestulu deputatoru Moise Branice și Ioane Onitiu, în contra alegeriloru din scaunulu lor.“

Tōte trei se transpunu comisiunei verificatorie —

La propunerea dlu P. Cosma, congresulu primēsce atāt'u cuventulu de deschidere alu dlu presiinte cātu al respunsulu la acēla a dlu I. Bologa, ca acte oficiali, și de cide inducerea lor în protocoalele congresuali. —

Fiuindu cu acēstea finite agēnde pentru adl, dlu Aless. Mocioni propune statorirea ordinii dilei pentru manēdi și anume: 1. Raportulu comisiei verificatorie. 2. Constatarea numerulu deputatoru de facia, și egalizarea reprezentatoru din tōte trei diecesele, amēșuratu statutulu organicu, priișōrte. 3. Actulu de alegere. Acēsta propunere, la care vorbira dd. P. Cosma, Deseanu, Hodosiu și cav. de Puscariu, se primesce.

Dupa acēstea siedint'a se incheia la 2½ ore d. m. otarindu-se a duou'a siedintia pre mane la 10 ore a. m. — *Mavculu.*

Despre lips'a de intelliginti desceptatori; miscaminte electorali și cortesille domnilor în fostulu confiniu.

Dunarea de diosu, Banatu.

Ori cātu de bineșentitori și zelosi sē fia romanii nōstri din fostulu confiniu militar, lips'a de intelliginti necorupti în midilooulu lor, spre a li desvoltā mai departe sentiulu nationalu, a li aperā drepturile și a li sustienē interesele vitali, mai vertosu acuma în er'a cea nōua, numita constitutiunale, este adencu semtita.

Desființandu-se regimele militari, tōte comunele din pârțile Panciovi se adausera comitatoloru Torontalu, Temesiu și Baciu; ce-

le de prin prejurulu Bisericeii-albe, se alaturara și dēdēra comitatulu Carasiu; ēr din fostulu regimentu romanu-banaticu se înființia la Caransebesiu noulu comitatu alu Severinului. — pentru care e și denumitu de comite supremu unu armēnu, și pre cum se dice, mare neamica alu romaniloru.

Ștepanitorii omnipotentii astadi n'au întrebatu, nici n'au ascultatu pre fostii granicieri, loiali și devotati Tronului: „dēca se învoiescu și consensiescu cu desființarea confiniului?“ ei simplu la propunerea ministrului magiaru, înaltiatulu Imperatu mi-tii dēdē frumusiulu pe man'a ungurului, adeca în ștepanirea resbeliloru contra dinastiei, cu carii granicierii la 1848/9 se bateau de mōrte!

Intocmai asiā nu va întrebā acēsta ștepanire magiara, carea e preocupata de funestele idei și de intențiunile lui Szēcsenyi nici la organizarea diregatoriloru administrative și judeciale cā: cum sē se organizē și ce individi sē aplicē în diferite posturi.

O vedemu acēst'a dejā în presinte, unde prin cercuri sunt aplicati în calitate de pretori, adjuncti pretorali și notari, nesce capitani și ofițieri straiini, dar mai multi nemti și bemaci, cari nesciindu nici macar unu cuventu românescu și acuma tractēza poporul romanu, ca nesce despoti.

Va sē dica, ștepanirei magiare totu n'a i este, fia ampoiati și diregatorii macar ōmeni din Chinesia; — numai sē faca pasialucu cu poporul și sē mane ap'a pe mōr'a regimeli!

Și domni ștepanitori de la Budapēsta, de ocāmdata nu pretindu, pentru cā nu potu pretinde, ca acēsti capitani pretorali sē scie și scrie unguresce. Ei pōrta ofițulu nemțiesce, corespondu cu comitatulu și ministeriulu magiaru numai nemțiesce; se subscriu: „Königl. Ungar. Stuhl-Bezirks-Amtsleiter;“ ēr sigilulu oficialu are inscripțiunea: „Járás-szolgabírói hivatal“; mai vediut-ati comēdia ca acēst'a!

Este deci vorb'a, ca cercurile administrative și comunale din desființiatulu confiniu sē se organizē cātu mai curendu definitivminte și diregatorii sē se alegā, la care ocașiune poporul doreșce s' aibe cātu se pōte de multi diregatori romani; de aceea romanii nōstri tineri absoluti de pretotindēnia, sē facu atenti la acēsta impregiurare, cā la timpulu seu, sē nu pōtege a concurge la atare postu ce se va deschide. —

Mai vertosu ar fi lipsa: ca în orasiile din fostulu confiniu, buna ōra la Panciova, Bisericeii-alba, Caransebesiu și Orșova, sē avēnu cātu unu advocatu romanu, care sē ni pōta aperā drepturile și interesele apoi totodata sē ne și descepte poporul.

Recomandāmu dar tineriloru nōstri advocati de curendu censurati, ca sē nișēsca mai bine a se asiedia și a-și deschide acolo cancelaria advocatiale, decātu sē servēsca pentru retribuțiuni precarie la advocatii straiini!

Pegatirile pentru alegere de deputati la Diet'a tierli, s'au pusu dejā în miscara și autoritātile politice au luat mesurile preparative, adeca au și gatitu conscrierea alegatoriloru fora d'a sei, cā cum cugeta și ce va sē faca poporul granicieru, inca nededatu cu astfelu de alegeri.

Granicierii au avutu multe ocașiuni, a

vedē și a se minunā cum au decursu astfēl de alegeri în sinulu confratiloru din Ungaria dar anume cunoscu cu ce vile și infernali pucaturi și cortesii miserabile și demoralizantē s'au facutu alegerile în vecinatatea loca adeca cele memorabile la Sasca, Oravitia, Lugosiu, în anul trecut.

Točmai la alegerea ablegatulu din Sasca, la an 1865, romanii granicieri din fostulu regimentu alu Bisericeii-albe fusesera recerati prin atunci fostulu commissariu, actualu ministru magiaru alu honvediloru, renuntulu Szēndő Béla, ca sē tiena cordonulu brăhialu a supra braviloru alegatori romani derinta causei nationale și candidatulu la nationalu și neobositulu anteluptatoriu V. Babesiu, a carui nume suna pre budiele fostloru granicieri romani, cari la îndemnulul gintiei, a bravei și veneratei preotimii și a losiloru invetiatori, abia aaccepta diu'a alegerii, candu sē mērga la urna și sē și deē votu candidatulu seu nationalu. —

Ei bine; sciti inșă ce dicu și ce facu ștepanitori?!

Cortesiescu, amenintia și intimidat' alegatori, intocmai ca și în cercurile electorali din Ungaria.

Diregatorii administrativi, capitani șabii a infasiurata, în calitate de pretori cuali, cutruiera comunele din cercu și cu unu îndatinatu militearescu impunetoriu în monēdia poporul, ca sē nu cugete, nici vebēsca de atari candidati nationali cum e Babesiu, cāci pre atari nu-i voesce nici în ștatulu Imperatu, cāci pre atari nu-i vorșnici ștepanirea, fiindu ei contrari și opoșit' na li partidei guvernamentale deachiene!

Unu domnu capitanu pretore i-a fostu cu placere a se espportā: cā partid'a nationalu în granitia nici într'unu casu nu va reșcu candidatulu seu, și cā despre aceea pōgarantā guvernulu!

Dar i-a reflectatu bravulu nationalu S. . . . cā tare se inșiēla în presupunēsa. „Șeimu noi bine,“ i dise, „cā veti întubūntiā tōte machinatiunile și intrugele; cā stau bani la dispusetiune spre corumperea poporulu; inșă granicierulu nu-si vinde votulu nu-si trada natiunea și nu abdice de dreptul și onōrea sa pentru bani și beutura, cu c'v'ati dedatu a demoralisā și cum ati și beșcuritu și ruinatu pre confratii nōstri din comitatele vecine!“

Solidaritatea dintre romanii și serbii fosti granicieri, la alegerile de deputati dietali și în contra tendintielor de magiarizare.

Diarele serbesci „Zastava“ și „Panciovatz“ îndemnara și provocara pre alegatori serbi din fostulu confiniu, ca la fiitōri'a alegere de ablegatu dietalu sē se intrunēsca c' alegatorii romani și în solidaritate frățiesca sē stradūēsca, ca în comunele respectivelor cercuri electorali, — unde romanii sunt în majoritate, toti serbii sē mērga la urna și sē deē votulu candidatulu de ablegatu nationalu alu romaniloru!

Acēst'a li-o lég'a de inima confratiloru serbi și li recomanda cu totu deadinsulu s'implinire, facendu-i atenti și admoniandu-i supra conscrieriloru periculose pentru vițuriulu natiunei romane și serbe, de asemēsōrtea și espus la asemēna fatalități și per-

FOISIORA.

Politeti'a magiara.

O mica întregire la „Studia asupra magiariloru.“)

În studiale, ce am scrișu asupra magiariloru, am asemēnatu firea magiara cu aceea a unui armasariu selbatecu, ce pe șiesurile Arabiei strasalta manatu de streche. . . . N'am disu bine precum am disu! Este de asemēnatu firea magiara cu aceea a unui armasariu, caruia i-a pusu omulu o bucata de iēs ca aprinsa sub cōdă și apoi l'a lasatu sē-si șburde în scirea domnului.

Sē nu credeti, cā asta asemēnare este urmarea unei îmboldiri spre batjocorire. Este rezultatulu unui studiu nu numai îndelungatu dar totodată și nepartenitoriu.

Magiarii precum erau pe vremile, candu sub conducerea lui Bendeguez, Törtel, Tu-

lutum și altii ōmeni mari cutrierau tierile jefuindu, totastfelu sunt ei și asta-di. Si-au pastratu firea, — spre lauda li-o dicu, — dēca se mandrescu de firea lor.

Ei au asta-di tōte veniturile tieriei în folosulu lor, și totuși și asta-di întimpina pre compatriotii lor cu maniere, „la Törtel;“ nici asta-di nu este cu putintia o șfatuire cu magiarii fara capete șparte; nici asta-di nu este nunt'a magiara încoronata fara de bataie. În șfersitu, la urm'a urmelor, după tōte celelalte: avēmu a face cu unu poporu compus de viteji.

În pāturile mai de desusu ale natiunii magiare aflāmu ōre-si-care deosebiri într' ast'a privintia. Sunt ōmeni mai molcomi; dar' partea mare este compusa totu din fii ai mitheicii Scythia.

Sē nu ne lasāmu înșe sedusi! — A intratu germanismulu, cam adencu a intratu în trupulu natiēi, ce și-a pusu de gāndu, cā odatu cu capulu sē faca magiari din toti pa-

mentenii acēstei fericite tieri, pre care ei o numescu a l o r u, ēra noi a n o s t r a. Sunt o multime de nemti, jidani, slovaci, rusneci, și felu de felu de semintie, ōmeni ce -- venitii în țiera pentru propriulu folosu — au invetiatu limb'a magiara, și totu pentru propriulu folosu dicu, cā sunt magiari. — Inter parintesim: pana ce li va merge bine.

Acēstia, dimpreuna cu magiarii nemtiti, compunū partea cea molcoma a natiunii, magtare: ōmeni diplomati, politiciosi, culti și fatiarnici ca toti ōmenii de asta fire.

Restulu — sunt, cu terminu propriu, „falsai bolyār“: ōmeni, facia de cari omulu europeanu sta pe gānduri și se intrēba, dēca 2000 de ani vor putē, ce n'a potutu un'a.

Am avutu norocirea sē vedu doi teneri „intelligenti,“ juristi în Pēsta, unulu dintre dīnsii conte, diu'a la 11 ore s'au batutu cu dacurile la biliardu.

Am luat parte la unu „zártkörtü mu-

latság“,) unde unu teneru a injuratu pre domnișōra, pentru-cā i-a datu corfa.

A la — „Juliska, jerr a Krisztu sződmert megezibállak!“

Am avutu norocirea sē petrecu la diu'a onomastica a unui solgabieru, care mai tar diu a șpartu capulu unui ōșpe alu seu — din completantia.

Cunoscu doi advocati magiari, ce s'au palmuitu la judecatoria, avēndu tocmai șpertractā caus'a de deonestare a unui țieranu romanu.

Multe am vediutu și patitu inca, și dimpreună cu mine multe au vediutu și patitu cei mai multi dintre cetitorii acēstei scrieri. — Un'a inșe n'a patit' o nime. Pentru ilustrarea firei fratiloru nōstri, cu carii avēmu a face în tōte dilele, sē vi înregistrediu d'ast'a.

S'a întemplatu în anul 1873, luna

) Balu de elita.

entuni amenintetorie, — din partea partidei guvernamentale, alu careia scopu e *magiarisarea* cu ori ce pretiu.

„*Pancevatiu*“ spuse cetitorilor sei că corifeii partidei guvernamentale ambli d'a a noptea printre alegatori, si agintii platiti catriera comunele spre a-i corupe pre alegatori si a-i ingagia in partid'a lor prin feliu de feliu de momete si medilóce infernali cortiesiesci; éra oficerii functionari, unde nu folósescu mometele, intrebuintédia si medilóce iostriatice!

De asemenea; inse susamintitele diuarie apélédia si la simtiulu nationalu alu romanilor din acelea comune, unde romanii se afla printre serbi si unde confratii serbi au sè-si candidediu pre alu lor barbatu de ablegatu nationalu, presupunendu cu securitate si fóra de nici o indoieála: cã si romanii vor conluerã, ca in solidaritate cu serbii sè-si salve corea nationale si sè paralisedie perfidele intentiuni de magiarisare ale partidei guvernamentale!

Acést'a vóce sincera si întemeiata a confratilor nostri serbi a si petrunu in inimile romanilor din aceste párti; cu atât mai vertosu cãci avemu interese comune incópiate cu necasuri de asemene ca si ale loru terenulu politicu.

Sè fimu tare precauti intru actiunile nostre solidarie, sè nu lámnu ca sèj ne amargica si corumpa poporul argatii si uneltele domniloru stepanitori, carii nu se sfiescu a lucina prin organele loru politice, cã poporul din fostulu confiniu fórté usioru se póte mestraina de catra neinsemnãa fractiune a „ultraistilor.“

Unu domnu comite supremu se si incumetã mai de curendu a se falí — in escurizabile sale cortiesiesci, cã va „aretã elu acele fractiuni,“ cumca fostii granicieri vor votã pentru candidatulu partidei guvernamentali.

I-a mai fost cu placere Mariei Sale, a si falí catra unii domni la *Mehadia* in bãile sculane, cã cu granicierii nu multe techatóni are sè fia, pentru ca sè-lu asculte ca la comanda, si la unu simplu: „*Habt Acht!*“ si *Vorwärts!*“ — ii va duce la urma, prin preterii cerouali; ér pre cei cãtiv'a agitatori si agenti de ai lui *Mocioni-Babesia* si *Miloticu*, cari tindu la „descompunerea si derapenarea statulu ungurescu,“ precum dise, ii va pune humosu la recóre!

Auditi, romaniloru binesimtitori din fostulu confiniu, si vedeti ce voescu domnii unguriloru sè faca cu voi; cum ve considera si de debili si pentru ce vi-au luat armelenu rapitu drepturile, independintia si libertatea, pentru care strabunii vostri si-au versatu sangele si au moritu?!

Ei, domnii mici, ca sè-si castige merite la domnii mari, stepanii loru, pre voi ve tienu numai de nisece „*bloji*“, „*hebauci*“, „*servi*“, cu voi voescu sè invinga la alegeri manandure ca pre o turma de oi, spre a vi dá votulu unii magiaru séu magiaronu, inimicu nationalu romane si vóa!

Pre barbati nostri cei mai fideli causei nationale, pre confratii si amicii si binevoitorii nostri ii numescu agitatori si rebeli; erdi bine, pentru cã acestia ca fii adevérati ai nationalei si ai patriei respingurile abarative egoistice, cu cari ii imbia rebelii de la 1848/9, atunci contrarii de mórte ai inaltatulu Imperatu, ai întregei case domnitó-

rie, ér adi stepanitori si amici mascati ai bunului si prégratiosulu Monarchu, care ii lasa in draga voi'a loru, ca sè asuprésca pre celu mai bunu si credintiosu poporu! —

Ne apropiãmu deci de acelu momentu seriosu, candu acesti pretinai omnipotenti dni va sè-si incerce noroculu d'a ne duce in ispita, si pre voi, *fratiloru alegatori romani din fostulu confiniu*, ducendu-ve la urma si dandu-vi votulu dupa cum vi vor porunci, sè triumfese cu candidatulu loru, care in *Dieta tierii* representandu-ve pre voi, sè acompaniedie pre acei mameluci de ablegati, cari in numele poporului conluera la ruinarea lui.

Acestea spre orientarea fie carui romanu binesimtitoriu si pentru acomodarea diaristulu magiaru, a reneगतulu *Moldován Gergely*, carele cu atât'a zelu si animositate se ocupa de caus'a romaniloru din desfiintiatulu confiniu militariu. — *Cine are urechi de auditu sè aude!* — Am disu!

Patitulu,
fostu graricieru.

Invitare.

Conformu decisiunei luate in un'a din ultimele siedintie ale comitetului electoralu romanu-serbu nationalu de 20 din *Biserica-alba*, toti romanii si serbii din comunele fostulu 14. regimentu serbu-banatianu alu desfiintiatulu confiniu militariu, sunt rogati a transmite, din fiecare comuna, cãtu mai mulci barbati de incredere la Conferint'a ce se va tiené la *Biserica-alba* in 8/20 sept. a. c. (santa Maria mica) la 10 óre n. m. in otelulu *Miciu*, in caus'a alegerii resp. candidãrii de ablegatu dietalu.

Biserica-alba, in 11 sept. n. *)

Paulu Mulescu, m. p.
parochu si vice-presied. alu comitetulu proy.

Fagetu, in 8 sept. 1873.

(*Reflessiuni.*) In nrulu 63 alu acestei stim. foi, in rubrica „impartisi prescurtate,“ se afla si o prescurtare din mai multe corespondintie, referitória la alegerea de invetiatoriu in comun'a *Furdea*, (in protopopiatulu nostru,) tienuta in maiu a. c. — Precum se vede, Onorabil'a Redactiune a fost cu multa reserva, dar cu pucina precautiune, intru publicarea celoru reportate de nisece *codreni*. Da, cu pucina precautiune; cãci — pre cãtu sciu eu, de la intr'adeveru afidatii corespondenti ai „*Albinei*“ din jurulu acest'a, de la individii cari stau in intima legatura cu onorabil'a Redactiune nu s'au cerutu desluciri; ci acelea s'au cerutu de la — nu sciu cine.

Reu, fórté reu ati fost sedusi de asta data, domniloru de la „*Albina*.“ Ni dóre inim'a, cãci i-a succesu coteriei guvernamentale dia cerculu *Fagetulu* a dá palme partidei nationali de aci, chiar prin *Dvóstre*. Dieu, la asia ceva nu ne-am acceptatu!

Pecatosii facu planuri diavolesci; pecatosii cadu cu planurile lor; ipeccatosii apoi se punu de catra padure si sbéra in gur'a mare, cã nu este dreptate; pecatosii, in fine, seducaudu pre o Redactiune, lo vescu in cei nevino-vati. Seraca lume! (Séu mai bine: *o ticalósa lume!* Red.)

*) Apélulu ilu vomu publicã întrega in urlu urmatoriu, pentru cã ni sosi dupa inchetarea numerului presinte.

Cumca tocmai asia stã lucrulu, se vede din urmatoriele:

De locu dupa mórte invetiatoriulu si bravulu luptaciunationalu din *Furdea*, *I. Cristianu*, guvernamentali nostri si-au propusu, ca cu ori ce pretiu sè scóta de invetiatoriu numai si numai pre una unelta d'ale loru. Ei dar', unde sè-lu asse pre acelu nefericitu?! Au cautatu in susu, au catatu in diosu, in tóte pártile, si mai cã nu-lu aflau; candu éta de odata se ivesce si li-se angagiédia teologulu si fiulu preotulu si vestitulii *deakitu I. Petroviciu* din *Furdea*. — Intra- ceea s'a scrisu concursu, si a recursu apoi si unu individu de partid'a nationala, invetiatoriulu *P. Lugosianu* din *Botinesci*. — Sosindu diu'a alegerii, protopopulu nostru rrs. d. *At. Ioanovicu*, desl recurintulu guvernamentalu i este nepotu de sora, totusi a datu alegerei cursu liberu, si asia maioritaea s'a pronunciatu pentru recurrentulu de spiritu nationalu.

Si acuma, dupa istorisirea lucrulu, am a pronuciã cu vóce inalta, cã: 1. Nu a re- esita de inv. in *Furdea* celu mai slabu dintre candidati, ci celu mai indreptatitu; fiindu numai doi concurenti: teologulu *Profes. Petroviciu*, si inv. *Patr. Lugosianu*, ambii feciori de preoti din *Furdea*. 2. Nu a fostu *P. Lugosianu* protegiatulu protopopulu, ci déca póte sè fia vorb'a de protectiune, apoi numai nepotulu *P. Petroviciu* s'a potutu bu- cura de ea. 3. Nu au votatu pentru *P. Lugosianu* neindreptatiti la alegere, ci din contra au votatu de multi de aceia pentru *P. Petroviciu*, si pentru acest'a alergase si jidanulu din locu sè votadie. Cã cine a adaptu pre alegatori, aceea mai bine va fi scindu *diapanulu Costa*, protectorulu mai zelosu a lui *P. Petroviciu*.

Acestea am adatu de bine a le serie pentru aperarea onórei protopopulu nostru si intru interesulu causelor nationali. Celelalte gravamine nu merita reflexiuni.

Ast'a este, domniloru de la „*Albina*,“ a- deverat'a stare a lucrulu. Eu am fost de facia la alegere, eu am dusu protocolulu alegerei si asia sciu tóte cele intemperate, cunoscu tóte misiellele si pre misiei. Ve asecuru cu onórea si cu parol'a mea.*)

Antoniu Mustetiu, mp.
docinte.

Oravilia, in 10 sept. n. 1873.

(*O faptu adevératu magiaréca.*) Nu e destulu cã maic'a natura ni-a devastatu si nimicitu prin elemintele sale mai tóta recolt'a de anulu acest'a, incãtu tieranii inca d'ach începã a mancã pane de ovesu; nu e destulu cã essecutiunile — cu tóte calamitãtite, cu cari ne osendi ceriulu in acesti ani din urma, éra mai vertosu estu timpu — se facu mai riguros de cãtu sub domni'a turciloru si — in fine, nu e destulu si n'ajungu, pentru a face coron'a desastreloru si ruinei publice, misielletãile administratiunii publice, — ci pre langa aceste plage ale naturei si pre langa feradelegile, si crimele fora asemene in lume ale functionariloru administrativi, se propaga si sistem'a d'a influ- intia — ca sè nu dicemu corumpe — justi-

*) Cu bucuria primimu aceste asecuratiuni de spre corect'a procedere a dlui protopopu alu *Fagetulu* la alegerea din cestiune; eaci ilu cunosce mu de bunu nationalistu si chiar de motore a micariloru nationali in tractulu *Fagetulu*. Red. inter.

tiarii tierii, in cause procesuale a cutarui in- dividu, cunoscutu de nationalistu, si deci ne- suferitu de domnii stepanitori, dupa cum se dovedesce si vedemu cu ochii in diferite ca- suri si in diferite locuri, si dupa cum aretã acólcãteva luni, diariulu magiaru „*M. Ujság*“ si chiar guvernamentalulu „*P. Ll.*“ in procesulu celebru, relativu la lasementulu ferio- tulu primatè *Kopácsy*, despre care si dvó- tra scriserati in „*Albina*.“ Casuri concrete nu amintescu, cãci intr'unu statu, unde libertea este o minciuna monstruósa, usioru asi poté ajunge la recóre, for'a ajutã ceva causei. Avemu advocati si invetiatii, facã ei grava- mine la locurile competinte in casurile ob- veninde. —

Sè vi spunu in sa *fapt'a magiaréca*. Ve- teranulu invetiatoriu din comun'a vecina *Maidanu, Danila Liuba*, avendu a scóte nesece beti cruceri dela tribunalulu de aici, in tipu de competintie pentru functionarea sa ca mar- tore intr'o cauza procesuala, presentã cuitan- ti'a receruta — in limb'a romana. Acú sè fiti vedutu furi'a magiara a svabulu magiarisatu, in orasiulu romanescu si nemtuescu, in orasiulu unde nici vitia de magiaru nu se afia, sè fiti vedutu furi'a cu care rupse cui- tant'a dlu fiscalu imperatescu in faci'a unii numeru mare de ómeni — cãci erã in siedin- ti'a publica a tribunalulu de aici — rastindu- se si broncanindu mongolece: „*Az oláhul nem kell nekem!*“

Ce mai mari si puternici domni se credu a fi domnii mici; ce ideia mai are si fiscalulu nostru imperatescu despre egal'a indrepta- tire a nationalitatiloru, si ce mai reu soie dã legea nationalitatiloru! Nu soie óre dãa cã — la tribunalulu din *Oravilia* precum si in in- tregu cottulu *Carasiulu* limb'a romana, in vertutea legii amintite, are dreptulu d'a pre- tinde sè fia — nu tolerata, ci chiar oficial- mite usuata? Unde e acil' respectata legea; unde dreptatea si ecitatea magiara, cu carea atâtu de multu se fãlescu magiarii, candu e vorb'a de egal'a indreptare a nationalitatiloru?! Minciuna vi este liber- tatea si constitutiunea, minciuna dreptatea si ecitatea vóstra si minciuna tóte, domniloru magiari!

Unu spectatoru.

Otlaca, cottulu *Aradulu*, 25 aug.

In locu sè progresãmu in cultur'a poporulu, facemu regresu. Preotii nostri sunt unulu din factorii principali, cari sunt chiamati mai nainte de tota lumina si invetia poporulu. Preotulu nostru celu teneru in sa, *Dem. Popovicu*, face tóte anapoda. In- tre alte absurditãti invetia poporulu a crede, cã — si dupa inmortare — la siese sept- temani, deci a dóu'a óra se póte inmormente mortulu — lucrulu ne mai pomenuit! Si cu- ventulu *Ssãle* trupu s'a facutu; cãci pre tim- pulu epidemiei ce grasã si pre la noi, a in- gropatu ómenii fora indatinatele ceremonii, si a cantatu la toti numai: „*Cu santii odi- nesce*“ etc. si — „*Ddiu sè-lu ierte!*“

Procederea unica in felulu seu a *Ssãle* se aplica asa: A intelesu *Ssã* cã coler'a e mor- bu lipiciosu, si fiindu-i dulce vietia, pastorulu a paresitu turm'a. Pre langa acést'a, *Ssã* — desi pretinde a fi capu luminatu, cãci este „*maturu*,“ adeca gimnasitu absolutu — este fórté superstitiosu, mai superstitiosu decãtu poporulu. De aceea, séu — poté, din spurcat'a avaritia, pretinse dela o veduva ce-lu rogã sè

lume, aprópe o miã de ani dupa gloriósa decãlescãre a stranepotiloru lui *Attila* in- tr'asta fericitã tierã.

S'a intemplatu adeca pe vremea, candu magiarii pretindu a fi portatorii luminiloru in barbarulu orientu.

Unu advocatu romanu, — indiferentu de cine a-nume, — are unu clientu romanu.

In procesu advocatulu romanu, contra unii contractu scrisu in limb'a magiara, in numele clientulu seu, care nu vorbesce si nu pricepe nici o vorba magiara, face esceptiunea urmatoria: „*De ora-ce contractulu este scrisu in limb'a magiara, o limba pentru mine*, (clien- tulu romanu,) *straina, din care eu nu pricepu nimic, n'am sciutu la ce tragu cruce, si negu, cã m'ai fi deobligatu la aceea, ce sta in con- tractu.*“

Advocatulu partii contrarie este unu magiaru cu numele *Érczy*. — Acést'a, cã demnu membru alu poporulu civilisatoriu si adevératu urmasiu alu eroiloru din vremile

de gloria, respunde la esceptia facuta in ur- matorulu modu:

„In sfersitu la acea observare, respecti- ve la cuvintele, prin cari advocatulu incusatu, advocatulu de nationalitate romana afirma: cã contractulu, care este redactatu in limb'a magiara, este redactatu intr'o limba straina, pre care incusati nici candu nu au priceput'o, cutesu sè respundu numai atât'a: „*Cumca acelu cetatienu alu acestei tieri, care in tier'a unguressca numesce limb'a magiara strai- na, este unu omu impertinentu si netrebincu, (szemtelen és semmire való ember,) care nu numai nu merita diplom'a de advocatu ma- giaru, dar' nici nu este demnu, ca sè calce pe pamentulu tierii unguressci.*“

Dreptu ai, domnule magiaru! — unu romanu nu merita diplom'a de advocatu ma- giaru! — nu merita sè stee alaturea cu dta, nu merita, draga domnule, ca sè fie colegu alu dtale si alu fratiloru dtale.

Si dreptu ai, domnule patriótu magiaru!

noi, romanii nu meritãmu, ca pamentulu pe- care calcãmu noi, sè pórté numele „*Ungari'a*“ ori „*Tiera Unguresca*.“ Dreptu ai, nu meri- tãmu, ca sè fimu confundati cu *Dvóstra*, — pentru cã noi suntemu latini, ér *Dvóstra* — scyti, huni ori dupa placu, ve numiti cum vreti.

Un'a inse nu sunteti si nu veti fi nici- candu: unu poporu civilisatu, capaci de misi- unea, ce pretindeti a avé. — Ast'a suntemu noi si vom fi pe di ce merge mai multu, noi *daco- romanii*, carii, precum dicitu, nu meritãmu, ca sè fimu cetatieni ai *Tierii* unguressci.

Pentru noi simptomele firei asiaticè trebuiescu sè fie instructive. In sfersitu popo- rulu magiaru este singurulu poporu in ori- entulu Europei, cu care, prin positi'a nóstra sociala, suntemu avisati sè traimu in buna- intielegere. Interese positive, chiar cestiun- ea de esistintia ne léga pre unii de altii. N'avemu unu singuru vrasmasiu, pana nici nefericitulu dualismu de astadi, care nu ar fi

totodata si alu magiariloru vrasmasiu; n'a- vemu unu singuru amicu sinceru, care nu va fi odata si alu magiariloru amicu. Interesele vitale sunt totacelea, fie ori-ce; — noi ne vom impacã.

Tocmai pentru aceea este in sa de trebu- intia, ca sè cunosce mu pre acestu poporu, cu care ne-a impreunatu — intemplexarea, istoria si sinceru, chiar si astadi sinceru si resolutu sè combatemu vitiale lui. — Ce nu pricepemu, ce elu nu pricepe: cã va veni o vreme, candu va trebui sè lucrãmu impreuna.

Pana atunci dóra se vor mai imblãnd magiarii. Déca nu: sè scimu celu pucinu, cã ei nu sunt imblãndibili. —

Ioane Slaviciu.

face parastasu pentru barbatul sau, 12 fl. v. a. bagu sém'a pentru ca să se recompense die pentru morbulu ce s'ar lipi de elu, de óra ce mortulu, pentru care avea să face parastasu, a moritu de colera. Apoi bigotismulu seu óra iesuitismulu seu 'ilu face cu totul odiosu si impiedicatoriu culturii poporului nostru credinciosu. Despre celelalte necuviintie si contraventiuni tacu astadata, si dieu i Caveant consules! Unu credinciosu.

Pilu mare, cottulu Aradului, in sept. (O fapta frumoasa si demna de imitatu.) Acést'a fapta o au indeplinitu locuitorii comunei Pilu, cari desi scapatati material-minte prin recótlele slabe din anii cesti din urma, totusi indemnati de semtiulu nationalu, alu carei desvoltare avemu sê-o atribuimu dloru Ratiu, preotu, si Voscinaru, notariu, cari n'au crutiatu nici o osteneala pentru def'a luminã si indemnã poporulu spre fapte bune. —

Cuvintele parintiesci ale acestoru barbati au si petrinsu in inimele locuitorileru acestora; densii si edificara o scóla, care intru adeveru se póte numi un'a dintre cele mai frumoase in cerculu acest'a. — Do're in se, cá invetiatoriuulu comunei acesteia nu corespunde scólei edificate; pentru cá dinsulu, pre langa lips'a testimoniulu de calificatiune, de candu se afla aici, n'a facutu nici unu progresu; acést'a o dovedesce eminentminte rezultatulu, de — dintre toti scolarii, numai unulu a fostu, care a sciutu ceva din cele 4 specii de comutu, apoi de celelalte ramuri ale sciintiei nici poména nu érá. Bietii ómeni s'au si disgustatu de a-si mai tramite pruncii la scóla, observandu cá mai multu invétia a casa, pre langa economia.

Sperãmu in se, cá venerabilulu consistoriu va ascultã jeluirea comunei acesteia, si i va face posibilu alegerea unui invetiatoriu calificatu dupa cum pretindemu noi si legea. Farinariu.

Fibisiu, in aug. 1873.

(Scandalu in biserica.) Abusu si discordia, ura si cêrta, este parol'a intielegintiei nóstre si a unoru preoti ai nostri, — in loculu invetiatureloru morale si a portãrii dupa cuventulu evangheliei. Astfelu de scandalu a avutu locu sambata, 4 aug. in biserica nóstra din Fibisiu. In acést'a dia, de odata, si spre nimirea tuturor'a — cáci érá di de lucru, audirãmu sanãndu clopotulu celu mare la biserica.

Intrebai deci pe crãniculu si aflat, cá parintele celu tineru Demetriu Miutiu voese să tiena parastasu pentru neuitaverulu Archiepiscopu alu nostru Andreiu baronu de Siaguna, fora a fi in sciintiatu omenii in dominet'a premergetoria, ci numai de capulu seu neconsultandu-se nici cu preotulu celalaltu, nici cu invetiatorii. Ei, dar cunoscendu-i capriciale si naravurile cinstiei sale si aducendu-mi a minte de fericitulu si pré bunulu nostru Archiepiscopu, am tacutu si m'am dusu sê-mi facu datorinti'a. —

Dupa finirea parastasului, acceptãmu (fiindu de fatia si vre-o trei credinciosi, pe cari sunti'a sa ii-a prinsu pe strada) sê audimu ceva predica, si ce e dreptu, parintele Miutiu a si predicatu, in se éta cum: „Iubitiloru ascultatori!

Adi am tienti parastasu pentru fiãrtiatulu nostru Archiepiscopu Baronu de Siaguna, in se mane sê parimu la stapanire pe parintele P. D. cáci n'a pomenitu pre Siaguna.“

De aci apoi s'a inceputu intre santiele sale o infocata si scãrbéscã cêrta; insultãrile si hulirile reciproce, in faci'a credinciosiloru, se alegeau cu o rara istetia, încãtu eu ingrodindu-me de clãsicitate murdariloru spresiuni si injuraturi, m'am retrasu in altariu, ér poporulu credinciosu indignatu fiindu — cáci tocmai in sant'a biserica se intempla de aceste — a esitu afara.

Acuma ve intreb, dloru preoti, óre nu ve ingroziti de voi in se prin astfelu de portare, si óre cuvine-se vóã a scandalisã védi'a preotiescu si a spurcã biserica nóstra, ca s'a lui Ddieu? In locu de a propagã moral'a si virtutulu crestinescu? Astfelu óre trebuie sê fia gur'a unui preotu, ca in locu de a

pronunciã cuvintele cele dulci ale evangheliei, sê pronuntyã cuvinte mrdãrie ca: „hoti, „talhari“ s. a. cari me sfiescu a le reproduce in publicitate! Ba, la acesteã ve seduce miserabilitateã si necultur'a dloru vóstre.

Candu vinu a aduce la cunoscinti'a on. publicu miserabil'a portare a unora din preotii nostri, vinu de o data a recerã inspectiunea bisericescu, ca sê veghiedie mai aspru portareã preotiloru nostri, si sê puna capetu astoru foradelegi si scandale. Caveant consules! Demetriu Dimitrescu, decinte.

Saculu, cottulu Carasiu, 4 sept. n.

Subsemnatulu prin corespundinti'a din Saculu, 10 maiu a. c. publicatu in nrulu 63, intre „impartasiri prescurtate,“ semtiindu-me atacatu fora nici o cauza prin una „fisa de romanu,“ si ca sê nu aparã a consenti prin tacere aceea ce-mi imputa onorabil'a fisa de romanu, mi facu reflexiunile in urmatóriele:

Dechiaru solenu si pe onórea mea cá nu eu sum autorele acelei fapte urite, adéca a afigerii arborelui verde cu radie si ciucuri pistriti pe edificiulu scolariu, in nóptea de anulu nou, prin care fapta copilãrescu s'a intentiunatu a necãgi pre invetiatoriuulu seu pre familia lui, precum se dice in corespundinti'a. Petru Sciopóne, adjunctu not.

Conchiãmãre si Invitare!

Dupa ce statuléle cerculu de lectura romanu din loculu primitu sanctiunãrea dela nãltulu locu avemu onórea a conchiãmã adunãrea generãla pentru constituirea definitiva pe d'fa de 9/21 sept. a. c. la 10 óre ante de mediãdi, in localitateã casinei, — deci se invita cu tóta onórea toti iubitorii de inãntarea culturii nationale a participã la acéstã adunãre si a sê insinuã de membri.

Temisóra, 10 septembrie n. 1873.

I. E. Tieranu mp. **S. Luminosu,** **presid. prov.** **not. pr.**

Varietati.

(Unu preotu romanu cu calpacu pre capu.) Din Oravitia ni se scrie: „Aflãndu-me ocaziunalminte aici, vediu pe strad'a principale a orãsiulu unu preotu imbracatu si intru tóte tócmitu cátu se póte de schimositu. Reverend'a — ce e dreptu, aretã cá omulu érá faciã santita si apartienente bisericeie dreptmãrturisitorie; in se perulu i érá asia de scourtunsu, încãtu póte servi de modelu cataneloru, érá barb'a rasa de tetu lu faceã svabu in sensulu celu mai strinsu alu cuventulu, Corona schimositureri in se o faceã unu calpacu mare si originalu, ce cu fala lu portã cinsti'a sa. — Curiozu a sci, cine este acestu reformatoru de portu preotiescu intrebai pre unu cetãtíenulu de aici, care mi apuse cá e preotulu teneru din Rãchitova Dumitru Simu, celu fora parochia. Ar fi bine, intru interesulu vediei bisericeie si proctimiei nóstre, a se citã astfelu de preoti nãntea consistoriulu, spre a ii deagustã d'a schimosi portulu preotiescu, spre scandalisãrea publiculu si deoñestãrea bisericeie si clerulu nostru Pe Ilustritateã sa dlu episcopu, lu rogãmu sê invetie mores pre acestu „modernu“ si „studiatu“ preotu cu calpacu. I. P.

(Unu novu modilocu de agitare.) Intru unu orãsielu din Boemia, cu ocaziunea agitariloru pentru alegerele reprezentantiloru comunali, boemii — in ur'a loru cea mare contra nemtloru, au inãnatu list'a (de pandia a) candidatiloru in cornele taurulu comunei, pentru ca toti alegatorii sê cunósca pre candidatii nazionali; apoi taurulu in timpulu din urma — cuprinsu de man'iã d'a alergã, percurge tóta comun'a mugindu si boncanindu. Unu agitatoru merse si mai departe si propuse, ca ori si care locuitoriu ce posiede cara si carãsiesce, sê lipésca list'a candidatiloru pre scandurile lãdi etc.

(Ironia sórteli.) Unu medicu din orãsiulu München, capital'a Bavariei, a fost de multu tĩmpu vestitu pentru istetia sa d'a mantui omenii de colera. In luna augustu, candu morburile epidemice si ajunsesera culmeã, unu „mantuitu si scapatu“ de colera aduce multãmãntã publicã vestitululu medicu de colera si dice între altele: „medicamentele ce vestitulu medicu mi le-a recomandat in contra colerei, érá mai vertosu tratãrea sa

cea fora asemene in lume, scapa pre fie-care morbosu do colerã.“ Coler'a in se a avutu capriciulu, de tocmai in d'fa aceea a facutu pre „vestitululu“ medicu vixtima a sa!

* (Cartea „Robinsonu“) s'a mai tramiteu spre vindiare, afora de domniloru numiti in nrulu 64 alu acesteia foi, dlui Visarionu Romanu, directorelui institutulu nostru de economiã „Albina“ in Sibiu si dlui Bacsiu, in Orastia.

(Necrologu) **Petronela Moga**, nascuta Szobeni, in numele seu si a prunciloru: **Eugeniu, Petronela, Otilia si Irina**; a fratiloru repositatulu: **Ioanu, Iosifu si Vasilie**, si a mai multoru rudeniã si a nenumeratiloru amici, cu inima intristata anuncia mórtea neuitatulu sociu, respective iubitu parinte si frate, a Vice presidintelu Tablei Reg. din Tergulu Muresiulu, **Demetriu Moga**, care in 7 sept. dupa amediãdi, la 7 óre dupa unã bóla indelungata, in etãte de 61 ani, si 32 ani a fericitei casatorie, s'a mutat la viétia vecinicã. In repositulu in Domnulu jelimu unu parinte cu anima curata, unu neobositu amploiatu, unu amiculu nobilu semtiatoriu pentru de aproape seu, si facatoriu de bine a seraciloru. Remasitiile pamãntesci ale fericitulu repositatu se transportara la odinã vecinicã in 9 a l. c. dupa amediãdi la 5 óre, (serversindu-se ritualulu gr. calu momentãrii,) la bunulu seu in Secãlulu de campia. Fia-i tierin'a usóra si memori'a binecuvantata!

Éra-si o vixtima nesãtiósei mórte. Brãvulu nationalistu si bunulu parinte I. **Dãminescu din Obsiagu**, in etãte de 36 ani, dupa unã bóla de 7 diti, trecu in 2 sept. n. a. c. la celã eterne, lasãndu in doliu pe amat'a sa socia si trei fii minoreni — In Dnulu repositulu fu petrecutu la momentulu Joi in 4 l. c. de mai multi colegi si amici din juru, cari cu totii i-au cantatu: „Etern'a pãmãntire.“ — Fia-i tierin'a usóra si memori'a eterna!

(Multãmãntã publicã.) Fiindu eu cu sociã mea cea neuitãvera, **Sofia Medrea**, ascãtãtu reciprocã la bancã gen. „Transilvania“ in Sibiu, cu unu capitalu de 4000 f. v. a. dupa ce órdinã mórte mi-a rapitu amat'a mea socia, in d'fa de astãdi fui escortatu din partea numitei banche, — platindu-mi in data M. O. Domnu Dr. **Aurelia Brotea**, di rectorele subst. alu numitei banche tóta sum'a asecurãta, fora de tãnci o detragere. Pentru acéstã proãptitudine me semtu in numele celor doi copii ai mei, remasi orfani de mair'a loru, a aduce numitei banche multãmãntã publicã. Bãtia **Zarãndãna**, in 9 sept. 1873. **George Bardosi** m. p. maiestru postale reg. si comerciantu.

Subscrisilu si tiene de santa detorintiã a aduce sincera si adencu semita multãmãntã publicã dlui Dr. **M. Hessu**, pentru grabnicã cura ce indeplini eu mine, fiindu eu cuprinsu de colera in 5 sept. Ddieu bunulu sê-lu tiena intru multi ani, cáci elu mi salavã viétia. **Aureliu D. Romanu**, docinte.

Publicatiuni tacsabili.

Concursu.

Pentru postululu sistemisatu prin ordinatiunea Ven. consistoriu diocesanu din 2. iuliu a. c. Nr. 576. bis. pre langa betranulu preotu **Todoru Iorga** din Slatina, (protopresb. Bivericeie albe, se deschide prin acést'a concursu pana in 30 sept. n. a. c.

Emolumentele sunt: 1/2 din sesiunea-parochialã si din venitele stolarie, asemeneã 1/3 parte dela 24 de case. — Doritorii de a ocupã acestu postu, sunt avisati a tramite supliciele loru conforme st. org. bis. adresate respectivulu Comitetu parochialu, dlui protopresbiteru **Iosifu Popoviciu** in Iamã.

Slatina, 15. augustu 1873.

2—3 **Comitetulu parochialu.**
In contielegere cu dlu protopresbiteru tractãlulu.

Concursu

Pentru ocuparea postululu de invetiatoriu la scól'a rom. gr. or. confes. din comun'a **Furdea**, protopiãtul **Fãgetulu**, se escrie prin acést'a concursu de nou — de óre ce prim'a alegere, fiindu nelegala, s'a nulificatu — cu terminu de 6 septemane dela prim'a publicãre, érá in domineã urmatória dupa espirareã Terminiulu se va tiena alegerea.

Emolumentele sunt: 105 fl. v. a. in bani gata, 20 meti de grãu, 20 meti de cucurudiu, 100 lb. sare, 100 lb. lãrd, 15 lb. lumini, 10 orgie de lemne, 2 jugere livéda, cuartiru si gradina de legume. Doritorii de a ocupã acestu postu sunt avisati, a tramite recursele lor — bine instruite in sensulu Statutulu org. si adresate respectivulu comitetu parochialu, Reverendisimulu Dnu **Georgiu Pesténu**, protopresbiteru in Lugosiu. Totu odatã competintii sunt convocati in vre o dominicã seu serbatóre a se infãnciosã in st. biserica spre a se produce in ritulu bisericescu.

Furdea, in 10 augustu 1873.
2—3 **Comitetulu parochialu.**

Concursu.

Nimicindu-se actulu alegerei de protopresbiteru din comun'a **Strãja**, fostulu conf. milit. scrie de nou concursu, in urm'a resolutiunii sist. din 2. iuliu a. c. Nr. 602 cu terminu septemane, la a caror'a espirare in prim'a necã sa va tiena alegerea.

Beneficiile si conditiunile sunt totu aretate si in primulu concursu.

Concurentii au a indreptã actele necesãle, cu tóte documintele prescrite in ordinatiunea consist. Nr. 449, Comitetululu parochialu prin Dlu protopresbiteru tractãlulu Versietulu **Ioane Popoviciu**, la M. post'a ultim'a **Varãdia**.

Ioane Popoviciu, m. p. protopresbiteru.

Concursu.

La statiunea invetiatorésca vacãntã din comun'a **Olosiagu**, in protop. la siului, cottulu Carasiulu, se deschide concursu de nou cu terminu de septemane dela prim'a publicãre.

Emolumentele sunt: 300 fl. v. a. salariu anualu, 4 jugere de pamãnt, 8 stãngeni de lemne, din cari arei incaldã si scól'a, 20 cr. de la inmortãtãri fora si 40 cr. dela cele cu litiã cortelã liberu cu gradina, grajdu si pronu.

Concurentii au a-si adresã recursele instruate in sensulu stat. org. bis. on. sinodu par. gr. or. din **Olosiagu** a le tramite dlui protop. **Georgiu Pesténu** in Lugosiu.

Olosiagu, 5 augustu 1873.
In contielegere cu dlu protop. tractãlulu 2—3 **Comitetulu parochialu**

Concursu.

Pentru deplinirea vacantulu postulu invetiatoriu la scól'a gr. or. romana din **Orãsiuva-vechia**, in nou formatulu comitatu **Severinulu**, protopresbiterulu **Mehãdie** escrie prin acést'a concursu. — Emolumentele sunt: in bani gata 360 fl. v. a. 8 jugeni de lemne, 4 pentru invetiatoriu si 4 pentru incaldirea scólei, cuartiru liberu si gradina de legume. — Dela recurenti se preia pre langa facultateã de instructiune, normã prin legile scolari, si pe largã limb'a romana ca limba de propunere, se fia versatiã limb'a serbésca, astfelu ca afara de órelã oficiali se póta dá scolãrilor de nationalitate serbésca instructiune in limb'a loru materu pentru ce inse vor primã dela parentii reactiviloru scolari unu onorariu corespundentiu. Recursele providute cu cele prescrite statulu org. si adresate catra comitetulu parochialu, se sã tramite pana in 15 septembrie a. c. st. v. — in careã di se va tiena alegerea — pré on. d. **Michãilulu Popoviciu**, ministratoru protopresbiterialu in Orãsiuva-vechia.

Orãsiuva-vechia, in 12 augustu 1873.
Comitetulu parochialu

In contielegere cu mine: **Michãilulu Popoviciu**, m. p. adm. protopresbiterialu.

3—3

Concursu.

Pentru implinirea vacantei statiunii invetiatorésca la scól'a de fete greco-or. romãne din comun'a **Nicolintiu**, in fostulu conf. militariu, se deschide concursu pana in septembrie n. 1873, cu urmatóriele emolumente: 360 fl. v. a. salariu anualu si cuartiru naturalu cu gradina de legume. —

Doritorii de a ocupã acestu postu sunt avisati a-si tramite recursele providute cu documintele necesãre despre moralã si spre cualificatiunea invetiatorésca, pana in mai susu insemnatulu terminu, la onorã pretura cercuala in **Carlsdorf**.

Nicolintiu, in 29 augustu 1873.
In contielegere cu senatululu scolariu localu **Ilie Cornianu**, m. p. presied. consil. scolasticu.

3—3

Concursu

Pentru ocuparea statiunii de invetiatoriu la scól'a confesionalã gr. or. romãne din comun'a **Cebza**, in protopresbiteratulu **Cisnãvei**, comitatu **Torontalulu**, se publica terminu pana in 14 Septemvrie 1873. st. v. in care dia va fi si alegerea.

Emolumentele sunt: In bani gata 340 fl. v. a. Patru jugere si diumetate de pamãntu aratura, cuartiru liberu cu gradina de legumi.

Doritorii de a ocupã acestu postu va avé a-si tramite recursele lor comitetulu par. gr. or. din **Cebza**, providute cu documintele recerute, si instruite in fãntiesululu statulu org.

Cebza, in 6 augustu 1873.
Comitetulu parochialu.
In contielegere cu dlu adm. protopresbiterialu.